

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 09.03.2005
KOM(2005) 83 slutlig

2002/0047 (COD)

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPAPARLAMENTET**

enligt artikel 251.2 andra stycket i EG-fördraget

om

**gemensam ståndpunkt antagen av rådet inför antagandet av Europaparlamentets och
rådets direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPAPARLAMENTET**

enligt artikel 251.2 andra stycket i EG-fördraget

om

**gemensam ståndpunkt antagen av rådet inför antagandet av Europaparlamentets och
rådets direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar**

1- BAKGRUND

Förslaget (dokument KOM(2002)[92] slutlig – [2002/[0047]COD) ¹ överlämnades till Europaparlamentet och rådet	20 februari 2002
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ²	19 september 2002
Europaparlamentets första behandling av yttrandet ³	24 september 2002
Den gemensamma ståndpunkten antogs ⁴	7 mars 2005

2- SYFTET MED KOMMISSIONENS FÖRSLAG

Syftet med förslaget till direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar är att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning om datorbaserade uppfinningar. Enligt direktivet skall EG-domstolen pröva de regler som tillämpas av de nationella domstolar och patentverk som har till uppgift att bedöma patents och tillämpningars giltighet på detta område. Eftersom många av dessa patent beviljas av Europeiska patentverket (EPO), skulle man kunna uppdra åt Europeiska patentverkets förvaltningsråd att bearbeta tillämpningsföreskrifterna till den europeiska patentkonventionen.

3- ANMÄRKNINGAR TILL DEN GEMENSAMMA STÅNDPUNKTEN

3.1 Allmänna anmärkningar

Rådet antog genom kvalificerad majoritet en gemensam ståndpunkt, i vilken ca 25 av parlamentets ändringar vid den första behandlingen har beaktats. Kommissionen har meddelat att den godtar den gemensamma ståndpunkten, även om denna skiljer sig från kommissionens ursprungliga förslag på vissa punkter. Rent allmänt anser kommissionen att den gemensamma ståndpunkten skapar en rimlig balans mellan rättighetshavarnas intressen å ena sidan samt

¹ EGT C 151, 25.6.2002, s. 129 KOM (2002) 92 slutlig

² EUT C 61, 14.3.2003, s.154

³ 11503/03 CODEC 995 PI 70

⁴ datum införes

konkurrenternas och konsumenternas (inkl. företrädarna för en öppen källkod) å den andra. En ytterligare garanti för denna balans är de nya bestämmelserna i artikel 7, enligt vilken kommissionen skall övervaka de datorrelaterade uppfinningarnas inverkan på främst de små och medelstora företagen och företrädarna för en öppen källkod.

Vad kommissionen beträffar betonas i direktivet fortfarande det huvudsyfte som finns i motiveringen till kommissionens förslag, nämligen att harmonisera medlemsstaternas patentlagstiftning och att undanröja juridiska oklarheter på området. Det är viktigt att notera att det till dags dato inte finns någon EU-rättsakt som reglerar vare sig patentlagstiftningen i allmänhet eller mer specifikt de datorrelaterade uppfinningarna. Om det här direktivet antas, skulle det därför innebära att patentlagstiftningen för första gången explicit hamnar under EU:s jurisdiktion.

Om direktivet inte antas, skulle det innebära att gemenskapsinstitutionerna inte kan utöva någon kontroll på ett strategiskt viktigt område av Europas ekonomi, för vilket ansvaret enbart skulle ligga hos de nationella patentverken, domstolarna och Europeiska patentverket i München.

3.1.1 Krav på datorprogrammen

Fastän kommissionens förslag inte uttryckligen tillät några krav på datorprogrammen som självständig produkt eller på en bärare, har kommissionen godtagit artikel 5.2 i den gemensamma ståndpunkten, eftersom den måste uppfattas som att den avser **genomförbarheten** hos (befintliga) patenträttigheter och inte en utökning av **patenterbarhetens omfattning**. Detta förstärks av den uttryckliga kopplingen till artikel 5.1, såsom framgår nedan. Eftersom sambandet mellan artikel 5.2 och uteslutningen av datorprogram som självständig produkt (vilket uttryckligen sägs i artikel 4.1) kan tolkas på olika sätt, kan texten behöva klarläggas ytterligare.

De handlingar som avser datorprogram som självständiga produkter eller på en bärare skulle kunna bli föremål för åtgärder för underlättande av intrång i upphovsrätten (*contributory infringement*), även utan sådana bestämmelser som de i artikel 5.2. Meningen med artikel 5.2 är således att göra det lättare att hävda legitima rättigheter genom att garantera att sådana handlingar kan innebära direkt intrång (*direct infringement*) snarare än bara främjande av intrång i upphovsrätten (*contributory infringement*). Detta är särskilt viktigt då det handlar om intrång över gränserna, eftersom medlemsstaternas domstolar inte har domsrätt över underlättande av sådana intrång i upphovsrätten som sker utanför det egna landet.

I alla händelser klargörs i den sista meningen i artikel 5.2 att kravet på datorprogrammet som självständig produkt eller på en bärare måste aktivera en patenterbar produkt eller process som ingår i samma patentansökan (och som ryms inom artikel 5.1). Därigenom garanteras att artikel 5.2 inte kan utgöra skydd av motsvarande slag som patenterbarhet av datorprogram som självständiga produkter, en tolkning som dessutom bekräftas av den mer uttryckliga skrivningen i den gemensamma ståndpunkten, främst artikel 4.1-4.2.

3.1.2 Driftkompatibilitet

Kommissionen vill på alla sätt främja driftkompatibiliteten som ett sätt att främja innovation och konkurrens. Det är i linje med målen i kommissionens förslag att hjälpa till att skydda investeringar i uppfinningar som är nya, har uppfinningshöjd och kan utnyttjas industriellt. Det är viktigt att påpeka att kravet på tillräcklig öppenhet kring en patenterad uppfinning kan

underlätta tillgången till information som behövs för att uppnå driftkompabilitet mellan datorbaserade uppfinningar.

Kommissionen bekräftade sitt stöd för målet att främja driftkompabilitet och innovation genom att i artikel 6 uttryckligen bevara befintliga undantag om driftkompabilitet enligt upphovsrätten.

Kommissionen anser att rådets gemensamma ståndpunkt fortfarande är förenlig med dessa mål. Motsvarande villkor för patenterbarheten behålls i de nya artiklarna 3 och 4 (att läsas tillsammans med artikel 2). Som framgår av ett uttalande från kommissionen, som skall införas i rådets protokoll om antagande av den gemensamma ståndpunkten (se nedan), menar kommissionen att artikel 6 i kombination med skäl 22 tillåter alla handlingar såsom de beskrivs i artiklarna 5 och 6 i direktiv 91/250/EEG om rättsligt skydd för datorprogram, inkl. alla handlingar som är nödvändiga för att säkerställa driftkompabilitet, utan att det behövs tillstånd av patenträttsinnehavaren.

Dessutom välkomnar kommissionen att driftkompabilitetsskyddet har stärkts i artikel 8 d och 8 g på så sätt att kommissionen skall rapportera om hur driftkompabiliteten har påverkats av det antagna direktivet.

Mot bakgrund av gemenskapsmålet att främja driftkompabiliteten avser kommissionen att göra det lättare att jämka samman rådets och parlamentets ståndpunkter med hjälp av de ändringar som de båda institutionerna lade fram vid den första behandlingen.

I skäl 21 sägs det dessutom att en dominerande leverantör som vägrar att tillåta användning av en patenterad teknik för att uppnå driftkompabilitet omfattas av konkurrensreglerna, och särskilt av artiklarna 81 och 82 i fördraget. Tillämpningen av dessa artiklar bidrar därför till att uppnå målen ovan, även om det naturligtvis är viktigt att notera att konkurrenslagstiftningen inte på egen hand kan lösa alla tänkbara problem på det här området.

3.2 Rådets svar på parlamentets ändringar vid den första behandlingen

Ändringar som godtagits i sin helhet: 1, 2, 3, 34 (=115), 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 71, 92, 23, 26, 27.

Ändringar som godtagits med smärre justeringar: 85, 9, 86, 17, 19, 25.

Ändringarna 88 och 89 har godtagits, fast i reviderad form.

Ändring 107 (=69) har delvis godtagits (tanken att det tekniska bidraget måste vara nytt) och texten i ändring 76 har delvis använts i skäl 17 för att lösa den fråga som behandlas i ändringen i fråga.

3.3 Ändringar som tillkommit under diskussionerna i rådet

Skäl 1

Rådet har godtagit parlamentets ändring 1.

Skäl 5

Rådet har godtagit parlamentets ändring 2.

Skäl 8

Rådet har införlivat parlamentets ändring 3 och andra delen av ändring 88 med detta nya skäl. Ändring 3 uppfattades som en likvärdig men tydligare version av första delen av ändring 88.

Skäl 12 och 13

Rådet har flyttat den första delen av skäl 11 i kommissionens förslag till skäl 12 i kommissionens förslag.

Skäl 13 i kommissionens förslag (struket).

Rådet har godtagit parlamentets ändring 34 (=115).

Skäl 14

Rådet har godtagit parlamentets ändring 85.

Skäl 15

Rådet har godtagit parlamentets ändring 7.

Skäl 16

Rådet har godtagit parlamentets ändring 8.

Skäl 17

Rådet har godtagit parlamentets ändring 9.

Skäl 18

Rådet har godtagit parlamentets ändring 86 med en mindre ändring för att bevara enhetligheten med artiklarna och den brukliga patentterminologin ("uppenbar eller icke-teknisk" ersätter "trivial").

Skäl 20

Rådet har godtagit parlamentets ändring 11.

Skäl 21

Detta skäl har ändrats av rådet med utgångspunkt i parlamentets ändring 76 för att behandla frågan om driftkompatibilitet.

Skäl 22

Rådet har godtagit parlamentets ändring 13.

Artikel 2

Rådet har strukit kommissionens hänvisning till "ett eller flera sannolikt nya kännetecken" i artikel 2 a. I artikel 2 b har rådet lagt till en del av ändring 107 (=69) som definierar ett

tekniskt bidrag som innebärande något nytt och lagt till en ny mening, som hämtats från artikel 4.3 i kommissionens förslag för att definiera hur det tekniska bidraget bedöms.

Artikel 3 i kommissionens förslag (struket)

Rådet har godtagit parlamentets ändring 15.

Artikel 3

Rådet har omformulerat och komprimerat artikel 4.1 och 4.2 i kommissionens förslag till en enda punkt enligt parlamentets ändring 16 och flyttat över innebörden i artikel 4.3 i kommissionens förslag till artikel 2 b enligt ovan.

Artikel 4

Rådet har infört en ny artikel 4. I artikel 4.1 upprepas principen att ett datorprogram som självständig produkt inte kan vara en patenterbar uppfinning. Artikel 4.2 är parlamentets ändring 17 med ett mindre tillägg för att klargöra att alla former av ett uteslutet program (t.ex. källkod eller objektкод) inte är patenterbara.

Artikel 5

Rådet har lagt till artikel 5.2 som förbjuder krav på datorprogram, som självständiga produkter eller på en bärare, såvida inte det krävda programmet aktiverar en produkt eller en process i enlighet med artikel 5.1 som krävs i samma patent.

Artikel 6

Rådet har ändrat artikel 6 i linje med parlamentets ändring 19 och hänvisar även till de artiklar i direktiv 91/250/EEG som är tillämpliga i detta sammanhang.

Artikel 7

Rådet har godtagit parlamentets ändring 71.

Artikel 8

Rådet har godtagit parlamentets ändringar 92, 23, 25, 26 och innebörden i ändring 89. I artikel 8 b har det också lagt till en hänvisning till gemenskapens internationella förpliktelser. Detta skall i första hand uppfattas som en hänvisning till TRIPS-avtalet. I led f, infört genom ändring 25, ströks hänvisningen till gemenskapspatent, eftersom det ligger utanför det nuvarande direktivets tillämpningsområde. Det nya ledet g är en upprepning av avsikterna bakom ändring 89 som rådet ansåg vara tydligare.

Artikel 9

Rådet har godtagit parlamentets ändring 27.

Artikel 10

Rådet har fastställt överföringsperioden till 24 månader (förekommer inte i kommissionens förslag). Parlamentet hade föreslagit 18 månader.

3.4 Kommissionens ståndpunkt till rådets gemensamma ståndpunkt

Totalt sett stöder kommissionen rådets gemensamma ståndpunkt, därför att den bevarar den balans som fanns i det ursprungliga förslaget samtidigt som den förtydligar vissa aspekter som parlamentet ansåg vara viktiga. De flesta av de ändringar som rådet infört bygger på parlamentets ändringar som kommissionen redan hade meddelat att den kunde stödja. De återstående skillnaderna mellan rådets gemensamma ståndpunkt och kommissionens ursprungliga förslag redovisas nedan.

Skäl 13 i kommissionens förslag (struket)

Kommissionen kan godta strykningen därför att innehållet i stort sett återfinns i skäl 16 såsom det införts i parlamentets ändring 8.

Skäl 21

Kommissionen ställer sig bakom den nya formuleringen, eftersom det därigenom klargörs att eventuella konkurrensfrågor mellan företagen lämpligen löses med hjälp av de etablerade konkurrensreglerna. Tillämpningen av artiklarna 81 och 82 bidrar därför till att uppnå de bakomliggande målen för detta direktiv. Detta skäl ger ett bra exempel på ett eventuellt konkurrensproblem som inbegriper driftkompatibilitet, särskilt där en dominerande leverantör vägrar att tillåta användningen av en patenterad teknik som behövs endast för att garantera omvandling av konventioner som används i två olika datorsystem eller datornätverk för att möjliggöra kommunikation och utbyte av uppgifter dem emellan.

Artikel 2

Att införa kravet att det tekniska bidraget skall vara nytt kan godtas.

Artikel 4

I den nya punkt 1 i denna artikel redovisas gällande lag och eftersom kommissionen vill förtydliga och inte ändra den gällande lagstiftningen, kan detta tillägg godtas.

Kommissionen kan också godta förtydligandet i punkt 2.

Artikel 5

Kommissionen kan stödja tillägget av punkt 2 mot bakgrund av helheten, eftersom det innebär ett nyttigt klarläggande om de villkor under vilka särskilda former av krav får och inte får medges och det balanseras av andra bestämmelser.

Artikel 6

Det är logiskt att hänvisa till de relevanta driftkompatibilitetsbestämmelserna varför kommissionen är positiv till detta klargörande tillägg.

Artikel 10

Även om kommissionen skulle ha föredragit parlamentets förslag till ett snabbare införlivande, kan den godta en tidsfrist på 24 månader.

4- SLUTSATS

Kommissionen anser att rådets gemensamma ståndpunkt bevarar den balans som eftersträvades i det ursprungliga förslaget och kan därför godta det. Framför allt ger den nuvarande skrivningen tillräckliga incitament till innovation på det här området och bevarar friheten att saluföra nya produkter samtidigt som det ger rättighetshavarna möjlighet att hävda sina rättigheter på ett effektivt men ändå proportionerligt sätt mot dem som gör intrång. Genom harmoniseringen på gemenskapsnivå garanteras att dessa rättigheter kan hävdas lika över hela unionen och den underlättar därför en effektivt fungerande inre marknad.

Kommissionen uppmanar parlamentet att fortsätta en konstruktiv interinstitutionell dialog i syfte att garantera antagandet av ett direktiv som uppfyller dessa mål. Kommissionen är också redo att föra ytterligare diskussioner med parlamentet och rådet om viktiga frågor kring direktivet, främst för att främja driftkompatibiliteten.

5- KOMMISSIONENS UTTALANDE

Följande uttalande har skrivits in i rådets protokoll om antagandet av den gemensamma ståndpunkten.

”Kommissionen anser att artikel 6 tillsammans med skäl 22 tillåter alla handlingar såsom de beskrivs i artiklarna 5 och 6 i direktiv 91/250/EEG om rättsligt skydd för datorprogram, inkl. alla handlingar som är nödvändiga för att säkerställa driftkompatibilitet, utan att det behövs tillstånd av patenträttsinnehavaren.”